

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

58. An meretrix semper teneatur restituere accipiendo aliquid à filiis familias, qui alienare non possunt? Idem est de Religiosis. Et quid est dicendum de aliis fæminis impudicis, si accipiant ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

modo pretio aestimari non potest, & sic piscari tanquam potestatem habentem est pretio aestimabile, non verò piscari subiiciendo se poenis impostis pro tali piscatione. Respondeo igitur ad argumentum in forma, ius piscandi est pretio aestimabile, distinguo, ius piscandi tanquam potestatem habendo liberè, & ad libitum, concedo. Ius piscandi feras, vel pisces retinentes suam libertatem, clam, & occultè, & cum periculo solvendi poenas, nego. Idem enim, quod emittitur, non est ius ad animalia; cum dum retinent suam naturalem libertatem, nemo habet ius ad illa, & unusquisque ius habet capiendi à iure gentium; sed emittit tantum ius liberè, & ad suum libitum in hoc loco piscandi, sine periculo luendi poenas, & cum potestate applicandi sibi poenas piscantium sine licentia, quæ poena debetur post sententiam, & sic negatur consequentia, quia ius conductoris non læditur per piscationem clandestinè factam, cum ius conductoris sit tantum piscari liberè, & sine periculo luendi poenas, ut dixi & poenas piscantium sine licentia sibi applicare, quæ omnia nullo modo læduntur. Hæc Ianuarius, qui postea cum Lessio docet etiam, in supradictis casibus venantes, aut piscantes non peccare mortaliter, sed tantum venialiter.

RESOL. LVII.

An si corruptor virginis non adhibuerit vim aut dolum, sed insidiosis precibus, vehementibus blanditiis, & persuasionibus, induxerit illam ad consensum, teneatur ad restitutionem?

Et quid, si preces, & c. facta fuissent, à Principe, Domino, Superiore, &c?

Et notatur, quod si puella vi, aut fraude violata foret, postea aequè commodis potita est nuptiis, ita ut nihil detrimenti acceperit, non debet ei quidquam necessario restitui?

Et quid, si stuprator virginis obtineat ab ea remissionem damnorum eadem ratione stupri illatorum, an requiratur, ut etiam à Patre ipsius obtineatur?

Idem dicendum est, si virgo sponte consenserit, tunc nihil restituendum est Parentibus pro violata integritate virginali, & grauata dote vel similibus damnis inde sequentibus: Ex p. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 48. alias 50.

§. 1. **A**firmatiuam sententiam docent communiter. Ita Medina in sum. lib. 1. c. 14. Cordub. lib. 1. q. 13. dist. 4. & 7. Caiet. in sum. ver. ref. 5. quia verò. Ang. in Flor. de rest. bon. c. dub. 7. concl. 4. Malder. in 2. 2. tr. 3. c. 4. dub. 4. Salon. in 2. 2. D. Thom. qu. 62. art. 2. Valent. tom. 3. disp. 9. q. 3. punct. 3. Nauarr. c. 16. n. 16. & 17. Tolet. lib. 5. c. 11. Syluius in 2. 2. q. 62. art. 2. queritur 5. concl. 2. Ioan. Valer. in differentiis viri & fori, ver. restitutio differ. 10. n. 1. & alij.

2. Sed mihi contraria sententia videtur etiam probabilis, & illam absolute docet Tanner. in 2. 2. disp. 4. q. 6. dub. 3. n. 134. Turrian. tom. 2. in 2. 2. disp. 30. dub. 2. n. 15. Nauarr. lib. 2. c. 3. n. 444. nam preces, & suasiones potius augent, quam minuunt voluntarium. Nec obstat secundum eum aliter consensuram non fuisse. Fateor, inquit, sed sponte consensit. Multi enim multa non facerent, nisi rogati; & tamen non ob id dicemus, iniuriose ab eis esse illud extortum.

3. Limitanda tamen, ait, hæc sententia, nisi preces essent factæ à persona, cui deberet puella reuerentiam, ut esset eius dominus, vel Princeps; preces enim Principis, vel Superioris inducunt metum. Notandum est etiam, quod si puella vi, aut fraude violata foret, postea æquè commodis potita est nuptiis, ita ut nihil detrimenti acceperit, non debet ei quidquam necessario restitui. Ita ex Nauar. Lessius lib. 2. cap. 10. dub. 2. n. 11. cum Tannero ubi supra, n. 133. & Turriano dub. 3. n. 21.

Fillucio t. 2. tr. 32. c. 8. n. 221. & Villalobos in sum. tom. 2. tr. 11. dub. 30. n. 14. quicquid Rebellus, & alij in contrarium asserant. Sicuti etiam stuprator virginis, si obtineat ab ea remissionem damnorum eadem ratione, ut etiam à patre ipsius obtineatur. Valerius ubi supra differ. 11. n. 1. & 2. cum Tannero loco citato n. 139. Idem dicendum est, si virgo sponte consenserit, nihil restituendum esse parentibus, pro violata integritate virginali, & grauata dote, vel similibus damnis inde consecutis, docet Sotus lib. 4. q. 7. art. 1. ad 2. Tannero ubi supra, n. 130. Fillucio n. 219. contra Valer. loco citato, & Carbonium de rest. q. 16. & alios.

RESOL. LVIII.

An meretrix semper teneatur restituere accipiendo aliquid à filiis familias, qui alienare non possunt?

Idem est de Religiosis.

Et quid est dicendum de aliis feminis impudicis, si accipiant aliquid à filiis familias, & Religiosis, & ab aliis, qui alienare non possunt? Ex p. 11. tract. 2. & Misc. 2. Ref. 65.

§. 1. **C**asus est practicabilis, & aliquæ ac sitis circa illum loquitur Trullench in Bulla Cruciate lib. 3. cap. 17. numero 9. Verum optimè temperanda esse obseruat Pater Mendo in Bull. disp. 34. c. 19. n. 204. alias multi feruulpi insurgerent, cum filij familias in Curia, in Academiis, aliisque in locis non exiguis sumptus cum feminis impudicis, adhuc occultis faciant, quas ad restitutionem obligant viri docti, & timorati in omnibus casibus. Censio igitur, tunc eas teneat ad restitutionem, eum immodici sumptus sunt à filiis familias: Etenim licet Parentes, (idem dico de Curatoribus respectu minorum) sint inuiti circa filiorum culpas, & lasciuiendi licentiam; attamen si semel peccent iudicantur spontanei circa eos moderatos sumptus cum feminis, & sciunt hoc ipso quod cum eis turpiter agatur, aliquid fore infumendum, circa quod absolute non sunt inuiti. Et discrimen versatur circa hoc inter eos, & Prælatos Religionum: nam illi sunt veri Domini suarum facultatum, & possunt permittere, quod à filiis etiam turpiter operantibus transferatur dominium aliquorum munerum, & quod valde sit donatio à filiis facta, & conuentio cum feminis; quod nequeunt prælati; quia minus gerunt dispensatorum duntaxat, non Dominorum, Ceterum Curatores in ordine ad facultates minorum succedunt loco parentem quoad hoc, quare eis permittere valent quod possent Parentes.

2. Et quia his casus potest etiam accidere circa Religiosos: apponam ad hoc etiam verba dicti Patris Mendo ubi supra n. 202. sic asserentis; Teneat autem restituere quæcumque femina impudica, quod accepit à non potente alienare. Et quidem si à Religiosis accipiant, alienum retinent: quippe Religiosus nihil proprium habet, cuius dominium transferre possit, atque adeo opus habet facultate Prælati, ut aliquid donet. Prælati autem facultatem concedere non valet, ut subditus præter aliquid in ordine ad actum turpem consequendum, ut in simili diximus cap. 14. Attamen, si femina sit meretrix publica, & aliquid à Religioso acceperit non excedens mercedem debitam operis corporis, quas locauit, censio posse post actum turpem illud sibi retinere; quia actu completo iusta est solutio, & ad eam valet Prælati licentiam indulgere. Quare meretrix in utroque foro potest petere quod sibi pro actu turpi debetur, eo quod solutio sit iusta, et si ex iniquo actu sequuta. Aliæ autem femine similes actionem non habent ad exigendum, & retinendum quod accipiunt; actioque solum in illis datur ex conuentione partium.

partium, quæ est quidam contractus: ea autem conventio facta cum Religioso, non solum esse illicita, sed inualida: quia sic cum eo qui alienare non potest. Sicut ludus est quidam contractus onerosus, & lucrum inde acquisitum à Religioso excedens id, ad quod potest licentia Prælati extendi, seu id, ad quod de facto extenditur, inualidus est, & lucrum nequit reportari, quia obtinetur à non potente alienare.

Sup. hoc di-
scrimine, &
pro ludo in
Ref. 9. no.
scilicet lege
etiam alias
dicitur annot.

3. Id autem discrimen inter vtrumque intercedit, quòd ad ludum, in quo exigua quantitas exponitur iacturæ; potest à Prælato facultas concedi, ut potest ad actum non peccaminosum, inòd honestum, si fiat debitis cum circumstantiis; At nequit facultas dari ad eam conventionem cum femina etiam si conventio sit de exigua quantitate, quia est peccaminosa, & contra votum castitatis. Nec femina hæc, secuto actu, gaudet aliquo titulo, ratione cuius retineat acceptum à Religioso; cum id non sit pretium locationis, siquidem ipsa non locat operas sui corporis, quod est proprium publicæ meretricis, & conventio antecesserit facta ei non fauet: nec donatio gratuita Religioso transfert dominium, cum non possit donare. Imputet autem sibi hæc femina quod omnia perdidit, quandoquidem cum Religioso non potente infumere quidquam turpiter conuenit, aut quasi contraxit. Hæc omnia Mendo.

Sup. hoc late
in to. 7. tr. 3.
Ref. 43. §.
Nota tertia,
& in Ref. 55.
§. in fine, &
in Ref. 58. 59.
60. & 61. §.
vlt. ante me-
dium, & quin-
ciam, & ibi
in tractat. 1.
Ref. 195. §.
vlt. ad mo-
dum, vers.
Deinde.

4. Sed ego hanc vltimam sententiam, probabiliter limito, in casu quo Religiosus habuisset licentiam expendendi pecunias generaliter in quoscumque vsus, nam tunc probabiliter, ut dixi, meretrix à dicto Religioso pecunias accipiendo non teneatur illas Monasterio restituere. Et idem præter alios sic asserit Cardinalis Lugo de iust. con. 1. disput. 3. sect. 7. num. 1. 4. 2. Non puto probabilem sententiam, que dicit quando Prælati, dat subito plenam, & liberam facultatem expendendi aliquid pro suo libito, non intelligi limitasse suam intentionem solum ad vsus honestos, & pios, sed potius abstulisse (quantum erat ex parte sua) totum impedimentum, ut vsus ille non esset contra votum paupertatis ob defectum licentiæ, atque idem accipientem ab ipso, non teneri aliquid restituere. Ita ille, & ego latè alibi.

5. Non nego tamen contrariam sententiam esse probabilem, & consulendam; Qua retenta, subdit Lugo numero 143. pro praxi posse frequenter eos qui ob turpia acceperunt à Religiosis, excusari ab onere restituendi etiam retenta sententia contraria, quia licet ab initio donatio fuisset inualida propter malum titulum nunc tamen potest idem, qui dedit, & aliunde habens licentiam ad vsus licitos, potest inquam, mutato animo donare illud eidem femina, verbi gratia, quia pauper est, aut ob alium titulum honestum, ad quam donationem licitam habet sufficientem facultatem.

6. Sed post hæc scripta inveni Magistrum Nicolaum Brauo, virum quidem doctum in Tractatu Monastico cap. 20. num. 4. distinguere duo genera rerum, scilicet earum, quæ procedunt ab ipsa communitate, & sunt & vocantur propria domus, ut potest ab eius iuribus ut sic profectæ; & earum quæ proficuntur ex peculiari ratione huius vel illius, & vocantur elemosynæ, aut depositum illorum singularium. Et hoc non ob aliquod dominium, aut proprietatis possessionem (absit) sed propter permissionem Prælati, & destinationem ad vsus singularis personæ, dum ex Missis, aut Concionibus, vel scriptis vel donatiis consanguineorum, aliisque modis, cum respectu ad eam conceduntur ex consensu, & licentia Abbatis, & ab eius nutu dependentes in vsu; cuius neque in consumptibilibus dominus est Monachus, taliaque mobilia, aut pecunia, neque in rationibus, neque in sumptibus domus admittuntur: & quodammodo extranea, & adiectiva reputantur, vsitata differentia in praxi, & notorio discrimi-

Tom. VII.

mine æstimata à Petro de Ledesma, qui rem tetigit, 2. part. sum. tract. de statibus. c. 4. de statu Religiosorum pag. mibi 68. column. 1.

7. His suppositis, postea num. 12. & 13. quantum ad obligationem restituendi Religiosorum differentiam esse censet, ut omnino illa contringat respectu bonorum prioris generis, modo possibili Monacho ad satisfaciendum, quod inde, vel corraserit, vel læserit, ex bonis posterioris generis, priuando se illis, aut abstinendo ab alijs sibi concessis, & in alijs verò bonis secundi generis, ut non vergeat restituito eo modo. Quod quo pacto ita sententiam iam declaro.

8. Et quidem id ita esse mihi persuado ex differentia admilla inter illa duo genera bonorum, quam lecto citato recognouit Ledesma, & quam reuera videmus praticari. Nam si quis Abbas, aut Prior, vel minister rerum temporalium in reddendis rationibus deficiat, cogitur auctoritate Superioris, & Ordinis satisfacere, & restituere defectum, & de elemosynis illis, aut deposito, sibi peculiariter permisso nec ignorat Religio, totum illud ad dominium Domus, & Communitatis læsæ pertinere; ergo considerat illud quodammodo alienum, & indebitum domui, cui per illud satisfactum esse vult. Similiter si Religiosus male expendat eas elemosynas, aut peculiare depositum, etiam si quoad mores, si Prælati sciat, corrigatur, repræhendaturque, tamen de restitutione expensis, nec ad rationum venitur, nec curatur, tanquam si soli damnus intulerit. Quæ signa sunt voluntatis Religionis, aut Superioris, non sanè consentientis peccatum, aut potentis illud suo consensu, & licentia excusare; sed remittentis obligationem restitutionis, quam non reputat iniuriosam domui, quia restituito adhuc impropria, qualis est omnis facta à Religioso, qui nunquam in rigore de suo restituit; in hoc secundo genere bonorum adhuc est magis impossibilis. Nam etsi per impossibile ea fieret, satis erat restitutionem fieri eidem elemosynis, & peculiari deposito, & tamen manebat adhuc in conditione bonorum secundi generis, in quibus Religio, aut Superiores nunquam ab inferioribus expetunt satisfactionem, aut restitutionem. Sed quasi admittunt ut ij, qui seipsos defraudauerunt, patiantur damnum & peccati, & amissionis, absque aliquo alio. Hucusque Magister Brauo.

RESOL. LIX.

An habens rem cum meretrice teneatur in conscientia soluere ei mercedem solitam, siue eam promiserit, siue non?

Et notatur, quod datio, & acceptio pro fornicationis actu est mala, quia pro re turpi, & ob peccatum, sed non contra iustitiam; ideo meretrix non tenetur restituere.

An cætera femina accipientes munera à suis amatoribus spe consequendi ab ipsis, quod, prauè concupiscunt si non consentiant, teneantur restituere munera, quæ acceperunt? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. Ref. 38. alias 40.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docent communitate Doctores, inter quos videndi sunt, homobon. in ex. Eccl. part. 2. tr. 9. c. 9. q. 2. 4. Regius in res. cas. 8. per totum, Sayrus in Clau. Regia, lib. 10. tr. 5. c. 3. n. 34. Aragon. in 2. 2. q. 3. 2. art. 7. & q. 62. art. 5. c. 1. 8. AZOR. p. 3. lib. 4. c. 2. q. 2. Salonius in 2. 2. q. 62. art. 5. cont. 4. concl. 1. & 2. Caiet. in 2. 2. q. 3. 2. art. 7. Cordub. lib. 1. q. 3. 1. art. 2. Sotus de iust. lib. 4. q. 7. art. 1. Syluius in 2. 1. q. 32. a. 7. concl. 3. Tannerus in 2. 2. disp. 4. dub. 10. n. 300. Malderus in 2. 2. tr. 1. c. 9. dub. 7. Turrianus in 2. 2. to. 2. disp. 1. 4. dub. 1. Villalob. in sum. to. 2. tr. 11. diff. 16. n. 8. Rebullius p. 2. lib. 1. q. 1. num. 9. Lopez p. 1. c. 105. Lessius lib. 2. c. 14. dub. 8.

Sup. hoc
sup. in tr. 4.
Ref. 56. & in
to. 6. tr. 7. ex
doctrina ref.
140. per tota
& signanter
& in fine, &
in alia Ref.
eius not. & v.
facilius ista
quæst. solua-
tur lege illi
doctrinam §.
penult. & vlt.
Ref. 143.

Q 2